

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 24.

V Ljubljani, v soboto 13. junija 1903.

Letnik VIII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrto leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg št. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Italijanske demonstracije.

Iz Milana.

Italijanska vseučiliška mladež ekscedira. Vlada je postala nervozna. Mladenci na glas vpijejo to, kar gospodje v Kvirinalu in Montecitorioju skrivaj mislijo. Iredentovska misel, katera je vodilna ideja mlade Italije in katero je za enkrat samo Menelik pri Adui ustavil, ko je pokazal, da se da postaviti meja vsem pregorečim italijanskim aspiracijam, ta misel je po vsej vzgōji sedanjega italijanskega rodu tako vkoreninjena, da bodo pomirjevalne besede italijanske vlade zastoj.

Mladež se upira; že je tekla kri. Klicem: „Proč z Avstrijo!“ so začeli kmalu slediti klici: „Proč s tako slabotno vlado, ki nam ne pusti, da izženemo avstrijskih konzulov!“ Med tem, ko je policija branila konzulate in podila nazaj demonstrante, so ti klicali: „Živel Oberdank!“ Ta klic je skoraj povsod donel javni oblasti v odgovor. In ta klic je nevaren ne toliko za Avstrijo, kolikor za Italijo samo, v kateri je dinastično čuvstvo vsled prodirajočega republikanskega elementa omajano, in kjer oseba slabotnega kralja tudi ni posebno zmožna, da ga oživi. To, kar se vpije danes proti avstrijskemu cesarju, se zna izvršiti nad italijansko krono.

Tu nekaj posameznosti.

Tudi v Rimu so profesorji najprej potegnili z dijaki. Ko je pa vlada v zbornici izrekla, da je z ozirom na diplomatsko razmerje z Avstrijo proti takim demonstracijam, so profesorji tudi — izpremenili svoje nazore. Dijaki so jim to primerno plačali. Dijaki so preprečili vsa predavanja, edini prof. Scialcia je predaval trem dijakom. Ko je prof. Pantolerni dejal, da morajo tudi demonstracije proti Avstriji enkrat prenehati, so ga dijaki izžvižgali. Ni preostalo drugega, kakor zapreti vseučilišče. Ko je vlada prepovedala, da se ne sme vseučilišče več izrabljati za

demonstracije, so dijaki napovedali, da se bodo za to prepoved drugače maščevali.

Piazza Colonna je bila ob devetih zvečer 1. junija prizorišče novih demonstracij. Ob voglu je palača Chizi, kjer stanuje avstrijski konzul pri Kvirinalu. Vojaštvo je moralo braniti palačo kakor trdnjavo pred sovražniki. Mnogo demonstrantov, med njimi dva odvetnika, je bilo aretiranih. Dne 3. junija so pa dijaki že napadli vseučilišče samo, katero je že davno zaprto. Hoteli so v njem zborovati, a veleli so zabraniti vhod.

V Neapelju in v Katoniji je prišlo do bojev s policijo, v katerih je bilo več ranjenih. Dijaki so začeli zdaj prirejati že shode proti italijanski vladi, katero dolže, da jim brani „patriotične“ demonstracije. V Ferrari je na dijaškem shodu vseučiliški profesor Sitta tako napadal Avstrijo in trozvezo, da je vladni zastopnik shod zaključil. Nato so sežgali avstrijsko zastavo in šli demonstrirati proti policiji in so razsajali pred vladnim poslopjem. Skoro vsako gledališko predstavo izrabljajo za demonstracije.

Razburjenje v Italiji nete pa zlasti avstrijski iredentisti. Vedno prirejajo izlete v Italijo, zlasti iz Trentina. Tristo biciklistov je prišlo iz Avstrije v Mantovo, kjer so jih med velikimi demonstracijami proslavljali kot „mučenike“.

Sicer je vsega tega kriva italijanska vlada sama. Ravno kar je dala v stotisočeri izvodih natisniti Mazzinijevo knjigo „Dai doveri dell'uomo“. Ta tako določuje naravne meje Italije: Postavite šestilo tam, kjer stoji na zemljevidu Parma. Potem potegnite polkrog od ustja Vara do Soče. Ta polkrog vam določuje meje italske.

V ta polkrog pa spada več kakor polovica Tirolske in del Švice. In to knjigo vlada razdeljuje med otroke v ljudskih šolah! Kako more potem braniti vseučilišnikom, ako zahtevajo, naj se od Avstrije odtrgajo pokrajine, v katerih prebivajo Italijani!

Druga zanimivost je pa soglasje med oficijelnim vladnim časopisjem italijanskim in med

avstrijskim liberalnim tiskom. „Il popolo Romano“ je začel prvi svariti pred demonstracijami. Naglašal je, da to, kar Italijane razburja, ni „svobodomiselna“ Avstrija, ampak „klerikalizem avstrijski“. Ta je kriv, da papežu na ljubo noče avstrijski cesar obiskati italijanskega vladarja v Rimu. In avstrijski liberalci so takoj vrnilo to ljubeznjivost: Rimski dopisnik „N. Fr. Presse“ je najhujše protiaustrijske škandale zamolčal. Poročila so bila kolikor mogoče mila.

Katoliško časopisje je takoj izpričetka svarilo pred napadi na Avstrijo. Socijalisti in republikanci pa tendenciozno poročajo o „krivicah“, ki jih dela policija, da bi dijaštvo nahujskali še bolj proti vladi.

Sicer so te demonstracije le bolj dijaško delo, vendar se ne smejo podcenjevati, kajti iz njih govori nevkrotljivo sovraštvo proti Avstriji, in trozveza je danes v Italiji najbolj nepopularna stvar.

Ali je vera zasebna stvar?

(Priobčil F. S. V. . . . o.)

Slavni francoski mislec Champagny je rekel, da si je naš liberalni vek osvojil pet do šest fraz, ki o njih živi. Povedal je živo resnico. Liberalizem zares živi le o frazah. Fraze meče med narod, s frazami se vojskuje, s frazami zmaguje. Povsod — po mestih in na deželi — so imeli liberalci in imajo deloma še dandanes, nastavljene svoje pasti, in kot vada za te pasti jim služijo fraze. Najpogostnejše so bile: svoboda obrta, svoboda obrestovanja, svoboda tiska itd. Nekaj časa sem pa se ne dalo ljudje več loviti na tako liberalno vado, kajti mnogim je proizročila, zelo hude slabosti.

Ko je liberalizem nekoliko odnehal, nastopil je socializem, ki je sicer pravi sin prvega, le nekoliko bolj razposajen kakor oče. To si je

Oče.

(Norveško spisal Bjørnstjerne Bjørnson. Poslovenil J. V.)

Mož, o katerem hočem govoriti, je bil naj-mogočnejši v vsej občini; ime mu je bilo Tord Everas.

Nekega dne stoji v župnikovi sobi ponosno vzravnani in s svečano resnostjo. „Dobil sem sina“, pravi, „in želim, da bi ga krstili.“

„Kako mu naj bo ime?“

„Fin, po mojem očetu.“

„In kdo so botri?“

Tord Everas našteje najvažnejše može in žene občine.

„Ali imaš še kaj, da ti ustrezem?“ vpraša ga župnik in mu pogleda v obraz.

Tord stoji nekaj trenutkov molče, naposled pa izpregovori: „Rad bi videl, da bi bil krst na poseben dan.“

„Kdaj?“

„Prihodnjo soboto opoldne.“

„Ali imaš še kaj drugega?“ vpraša župnik.

„Ne, drugega ne vem.“

Tord zavrti klobuk med prsti, kot da bi hotel oditi. Tedaj pa se vzdigne gospod župnik s svojega sedeža.

„Naj ti izrečem za pot mojo gorko željo!“ reče, stopi k Tordu, prime ga za roko in mu

pogleda v oči: „Dal Bog, da ti prinese otrok obilo blagoslova!“

Šestnajst let, Tord stoji zopet v župnikovi sobi.

„Tebi se godi dobro, Tord“, reče župnik, ko ne zapazi nikakoršne spremembe na moževem obrazu.

„Saj tudi nimam skrbi“, odgovori Tord in župnik molči. Še le čez nekaj trenutkov ga vpraša:

„Kakšno opravilo pa te je prineslo danes k meni?“

„Danes prihajam zaradi sina, ki bo prejel jutri sveto birmo.“

„Da, Fin je priden dečko.“

„Prišel sem vas vprašat, na katerem mestu bo stal moj sin.“

„Zanj sem odločil prvo mesto.“

„No, zdaj sem vsaj trdno prepričan v tem. In tu vam izročam deset tolarjev za vaš trud.“

„Ali želiš še kaj drugega?“ vpraša župnik in pogleda Tordu v obraz.

„Ne, drugega ne vem“, odvrne Tord in odide. Zopet je minulo osem let. V župnikovi sobi je zavlada velik šum, kajti mnogo mož je prišlo k njemu, njim na čelu pa Tord Everas. Sivi župnik je vzdignil svoje oči in ga spoznal.

„Danes pa prihajaš v mnogobrojnem spremstvu“, se mu nasmehlja prijazno.

„Prišel sem radi oklicev svojega sina; poročiti se hoče namreč s Katarino Storlovo, hčerjo Gmundundovo, ki stoji tu zraven mene.“

„To je najbogatejša deklica v vsej župniji.“

„Tako se pripoveduje“, odvrne Tord in si ponosno poravnava lase.

Župnik sedi nekaj časa molče, kot da bi se bil zamislil v nekaj globokega. Ne da bi kaj rekel, je zapisal imena v knjigo in možje so se podpisali. Tord je položil tri tolarje na mizo.

„Meni se spodobi le eden“, pravi župnik.

„Vem, koliko vi morete zahtevati“, odvrne Tord, „ali Fin je moj edini sin — jaz bi rad storil vse najboljšo.“

Po teh besedah je sprejel župnik denar in rekel s prijaznim nasmehom: „Zdaj si že v tretjič tu zaradi svojega sina, Tord.“

„Zdaj sem pa za vedno odpravljen“, odvrne Tord, zaveže svoj možnjiček, se poslovil in odide — možje pa mu slede tiho, počasi.

Štirinajst dni zatem sta veslala oče in sin pri prijaznem vremenu čez jezero k Storlovim, da bi se pogovorili o poroki.

„Klop ne stoji dobro pod mano“, pravi sin in vstane, da bi jo popravil. Toda v tem trenutku se spodrsne deska, na kateri je stal — z rokami zamahne Fin plašno okrog sebe, zavpije in pade v vodo . . .

štel v sveto dolžnost nadaljevati satansko delo svojega očeta. In res, z vso vnemo so začeli socialisti širiti pogubonosne pasti s svojimi umazanimi časopisi in brošurami, in kot voda jim zopet služijo fraze. Ena izmed najpogostnejših fraz pa, ki se slišijo danes iz ust rudečkarjev, je „Vera je zasebna stvar“.

Mnogo odličnih katoliških mož je omamilo sirensko petje socializma, da so obrnili krmilo svoje ladije proč od otoka sv. Petra. Posebno pa so napravili s to frazo lov na svoje neprevidne tovariše, in žalibog, da ne zastoj. Mnogi, mnogi revež se je dal preslepiti od brezvestnih ljudi, stopil je v njihove kroge, in po nedolgem času je moral priznati, da on ni nič boljši od svojih hujskačev. Iz praktičnih ozirov hočemo to frazo malo bolj natanko prerešetati ter pokazati, da žedi v zamotku sama laž, kakor je to pri liberalnih in socialno-demokratskih frazah sploh običajno. Da, gola laž je to reklo, kajti fraza: „vera je zasebna stvar“ je:

- I. dvoumna,
- II. hinavska in
- III. pogubna.

I.

Stavek „vera je zasebna stvar“ je dvoumen. Pomen tega stavka je ali: Kar se vere tiče, o tej stvari naj sodi vsak za - se kakor hoče, ali pa: vera se naj goji doma v zasebnem življenju, v javnost pa je ni treba nositi.

Da je geslo dvoumno, je jasno kakor beli dan, a ob enem je tudi jasno, da je i prvi i drugi pomen tega gesla — zmotna.

1. Poglejmo prvo razlago te fraze. „O veri naj sodi vsak posameznik kakor hoče. Če mu ugaja, naj jo ima, če ne, ne! Naj voli, kar izvoli, vse je prav!“

Da je ta razlaga napačna in zmotna, to pač uvidi vsakdo, kogar Bog ni še popolnoma udaril s temoto. Vsak pameten človek se vendar mora vprašati: Odkod je svet? Odkod človek? Odkod razloček med dobrim in slabim? Odkod je glas vesti, ki se v vsakem oglašča? Kdo je oni, komur sem jaz odgovoren za vse svoje delovanje? In na nobeno teh vprašanj ne dobimo pravega in zadostnega odgovora, ako se ne podvržemo popolnoma luči vere, ki nas uči: Bog je vstvaril nebo in vse, kar je. On je početnik sveta in človeka.

Če pa je resnično, da biva osebni Bog, ki ima vse popolnosti v neskončni meri, potem sledi naravno, da smo mi dolžni temu najvišjemu bitju svoje priznanje, občudovanje in spoštovanje.

Če je dalje res, da je ta osebni Bog vstvaril zemljo in človeka, da je on nas vseh oče, ki modro in ljubeznivo nas vodi ter za nas po očetovsko skrbi, potem sledi iz tega naravno, da ga moramo častiti in ljubiti. In če je resnično, da je Bog naš konečni smoter in namen, katerega moremo doseči le na ta način, da mu zvesto služimo in spolnujemo njegove zapovedi,

„Drži se za veslo!“ krikne oče in pomoli iz čolna močno veslo. Toda sin je le parkrat zgrabil zanj — prsti so mu postali trdi, odreveneli . . .

„Čakaj, čakaj!“ vpije oče in vesla proti njemu. — Še zadnjikrat se pokaže draga sinova glava, še zadnji pogled se vpira iz sinovih oči na očeta — in Fina so zakrili temni, hladni valovi . . .

Tord ni verjel svojim lastnim očem — ustavil je čoln in strmел na ono mesto, kjer je izginil sin, kot da bi čakal, da se zopet pokaže ljubljena glava. — Nekaj pen se je pokazalo na površju, zatem zopet nekaj — a nazadnje le ena velika, ki pa se je hitro razpočila . . . in jezero je bilo zopet gladko kot steklo . . .

Tri dni in tri noči so videli ljudje Tordana veslati okrog tistega mesta, tri dni in tri noči ni jedel ne spal; iskal je le svojega sina. Še le zjutraj tretjega dne ga je našel in ga nesel sam čez gore na svoj dom.

Leto dni je preteklo po tem dogodku. — Nekega poznega jesenskega večera čuje župnik, da se nekdo giblje v veži in išče kljuko. Župnik odpre vrata in v sobo stopi visok, sključen mož z bledim obrazom in belimi lasmi. Dolgo ga je gledal župnik, predno ga je spoznal — bil je Tord.

potem sledi zopet nujno, da mora človek vero imeti in po veri živeti.

2. In kaj nam je reči o drugi razlagi tega reka? Če smo rekli, da je prvi pomen te fraze vsaj deloma zmoten, moramo reči o drugi razlagi, da je popolnoma; kajti vera ni le stvar posameznika; ne, javna stvar je vera, stvar države in družbe!

a) Kaj pa je družba? Na to vprašanje nam odgovarja naš „Socializem“: „Družba je organska zveza нравnih bitij“. Družba sestoji torej iz ljudi. Če pa je vsak posameznik obvezan gojiti vero — kakor smo pojasnili v prvi točki torej tudi skupnost več udov; kajti s tem, da se jih združi več v skupen smoter, se nič ne izpremene razmere človekove do Boga. Iste ga vežejo dolžnosti v družbi kakor izven družbe.

Ta red opazimo povsod drugod. Ali ni mogoče cel okraj ravno tako dolžan spoštovati svojega okrajnega glavarja kakor posameznik? Ali ga sme občina mogoče zasmehovati? In v družini? Ali mar otrokom v njihovi skupnosti prenehajo dolžnosti do starišev? To bi n. pr. Bebel ali kak drug soc. demokratiški vodja pogledal, ko bi mu otroci na njegove opomine odgovarjali: „Ja, veš papa, mi smo zdaj vsi skupaj; mi se ne brigamo za te, mi te ignoriramo“. Ako se naslednje takoj ne pojavi, se imajo pač zahvaliti srečni nedoslednosti med teorijo in življenjem.

b) Da pa je religija javna dolžnost, se razvidi tudi iz izvora družbe.

Bog je stvarnik vseh stvari. Toda Bog ni vstvaril le golega bitja, ampak dal mu je tudi vse lastnosti in pogoje, brez katerih ne more nobeno od Boga vstvarjeno bitje eksistirati.

Človek pa ima to lastnost, da je družno bitje. Človekova narava je taka, da se more sebi primerno razvijati samo v zvezi z drugimi — v družbi. Sam za-se človek ne more živeti. Človek se more le v družbi in po družbi ohraniti, razvijati in spolnovati. Zato tudi ono neutešljivo nagneje do ljudi in hrepenenje po združenju s sebi enakimi. Družnost je torej del njegove narave. Če pa je Bog človeka vstvaril s to lastnostjo, da je popolnoma odvisen od družbe, in da mora brez nje poginiti, potem lahko rečemo, da je Bog početnik družbe, ker je tudi početnik človeka. Če pa je Bog početnik družbe, je jasno, da mu mora družba kot svojemu ustanovitelju dajati dolžno čast in spolnjevati njegove ukaze. V tem pa ravno obstoji religija.

c) Da mora imeti vera tudi veljavo javnosti, se razvidi iz smotra, katerega ima družba.

Kaj pa je namen družbe? Gotovo nič drugega, kakor človeka spolnovati ter mu pomagati, da tem lažje doseže svoj cilj in namen. Namen človekov pa je dvojen: njegova večna in njegova zemeljska sreča. Pred vsem mora človek skrbeti za svoj prvi namen — za večno srečo, kajti drugi je že tako podrejen prvemu,

„Tako pozno, dragi Tord?“ pravi župnik in obstane pred njim.

„Žalibog, pozno prihajam“, odgovori Tord in se vsede na stol. Poln pričakovanja se vsede župnik njemu nasproti; dolgo vlada mučna tišina po temni sobi.

Naposled začne Tord: „Jaz nosim nekaj s sabo, kar bi rad dal revežem. Zato nameravam ustanoviti ustanovo za dobre namene, ki naj nosi ime mojega sina“. Tord se je vzdignil, položil denar na mizo in se zopet vsedel.

Župnik prešteje denar in reče: „Veliko je“. „Da, polovica mojega posestva, ki sem ga danes prodal“.

Dolgo je sedel župnik molče in gledal v tla; naposled pa je vprašal Torda: „Kaj misliš zdaj početi?“

„Kaj boljšega!“

Zopet sta sedela molče nekaj trenutkov; Tord je strmел v tla, a župnik ga je gledal vprašujoče. — Tedaj pa se skloni župnik bliže k potrtemu starcu in ga vpraša potihoma: „Zdaj mislim, da je tvoj sin vendar prinesel obilo blagoslova“.

„Da, v tem sem tudi jaz prepričan“, odgovori Tord in vzdigne oči — dve veliki solzi sta mu lezli počasi po bledem, upadlem licu . . .

da ga človek ne more zgrešiti, če le prvega doseže.

Lastna skušnja pa uči slehernega, da se vse želje človeškega srca obračajo daleč ven preko zemlje. Nobena stvar na zemlji ne more utešiti trajno našega srca. Spolni želje, ki ti danes razburjajo in vznemirjajo srce, ali si mogoče jutri srečen, popolnoma zadovoljen? Ne! Želja, kateri si danes ugodil, rodi ti jutri zopet nove, in ta proces se vrši dan na dan. V našem srcu je grenka kapljica pelinovega soka, katere ne more zadušiti tudi najslajša kupa veselja na tem svetu. Če pa je Bog, naš stvarnik, nam položil v srce to žgočo žejo po neskončni sreči, jo bode tudi utešil, kajti On, ki nas je edino iz ljubezni vstvaril, nas bode tudi iz ljubezni določil za večno blaženstvo. In kje najdemo mi to večno blaženstvo? „Nemirno je naše srce, dokler ne počiva v Tebi, o Gospod!“ pravi sv. Avguštin. Torej le pri Bogu, izvoru vsega dobrega in lepega, se more napiti naše žejno srce. Pot pa, po kateri nam je mogoče dospeti do tega studenca, nam je označil Gospod sam z besedami: „Če hočeš iti v življenje, spolnuj zapovedi!“ Torej ako se hočemo nekdanj večno združiti z Bogom, ga moramo tukaj na zemlji spoštovati, ljubiti in zvesto služiti. Baš v tem pa obstoji religija. Torej le po veri nam je mogoče doseči svoj namen. Ker pa je človek družno bitje in ker mu mora družba v dosego tega cilja pomagati, je jasno, da mora družba po svoji moči pospeševati in gojiti vero.

Družba pa ima še tudi drug smoter; skrbeti mora za časno blagostanje svojih udov. Človek hoče biti srečen že na tem svetu. Seveda se to ne da nikdar popolnoma doseči, gre se le za to, da ima bolj ali manj prijetno življenje na zemlji, da si bolj ali manj olajša svoje gorje. Tu pa more pomagati zopet le vera, ki kaže tja, kjer bode napočil nov zor, kjer bo padla meglena zavesa ter bo v človeški um zasijala ona resnica, ki je po njej neodoljivo, težil, a v človeško srce se razlila ona sreča, ki je po njej nemirno hrepenelo vse dni zemskega žitja in bitja.

Kdo tolaži in navdušuje grešnega trpina, da vdan v božjo voljo prenaša vse križe in težave? Edino vera je, ki ima ono blažilno moč v sebi, da vpokoji razburjeno srce; vera mu olika boljšo bodočnost, ko pride čas, da se spremene vse težave in nadloge v nepopisno veselje.

Kdo kroti ošabnost in napuh, ki zaničujejo vso svojo okolico, ki z nogami tepta svoje podložne, ki ne pripozna svojim sobratom nikakih pravic? Vera. Le-ta samo uči prave pojme o svobodi, enakosti in bratstvu. Kdo stavi meje nevoščljivosti, kdo uči krotiti samoljubje, kdo zabranjuje razdirajoče prepire? Zopet le religija, ki nas uči, da moramo ljubiti svojega bližnjega kakor sami sebe ter se z njim vred veseliti v njegovi sreči!

Kdo zabrani surovo maščevanje, ki sega po morilnem orožju, ravnaoč se po geslu „zob za zob, oko za oko, kri za kri“? Nihče drug, kakor sveta vera, ki nas opozarja na vzglednega Odršenika ter s svojo milostjo pripomore do tako heroičnih žrtev.

Kdo zagotovi gosposki, ki je v vsaki družbi za vzdrževanje redu absolutno potrebna, dolžno spoštovanje in vdano pokorščino? Vera, ki nas uči, da je ni oblasti razun od Boga ter tako zemeljski avtoriteti podeli višjo sankcijo.

Kdo varuje revno ljudstvo pred nasilstvom bogatinov, mogotcev? Vera. Ona uči, da so predstojniki tu radi podložnih, da bogastvo, pridobljeno po nepotrebem potu ni pravično, da mora bogatin podpirati reveža.

Skratka, vera nas uči, da moramo spolnovati le one dolžnosti, ki se nanašajo neposredno na Boga, ne, opozarja nas tudi na postave, ki so vdolbene na drugi plošči — na dolžnosti do svojega bližnjega.

Družba je dolžna pospeševati časno srečo svojih udov. Ni pa mogoče, da bi bila ondi prava sreča, kjer se šopiri napuh in lakomnost, kjer vlada krivica in razdor, kjer ni pokorščine in bratske ljubezni. Vse to pa zabranjuje, oziroma pospešuje vera, zato je tudi družba obvezana gojiti vero. Kajti čimbolj se vera goji v javnosti, tembolj se vtisne v srce posameznika, in tembolj ga navaja k spolnovanju družbinih dolžnosti.

Tako smo videli, da je ta fraza res dvoumna. Napačno je, da bi bilo človeku pripuščeno, da sme vero imeti ali jo pustiti. Seveda človek lahko stori to ali ono, ker je prost in Bog sam ne poseže v svetišče njegove svobode, toda pred Bogom in po svojej vesti je dolžan živeti po veri. Napačno je tudi ono mnenje, da se vera v javnosti ne sme kazati, kajti kakor je dolžan posameznik imeti vero, ravno tako družba. Torej vsekako je dvoumno to reklo, in farizejski je z dvoumnimi frazami resnico biti v obraz.

(Konec prih.)

Slavnostna akademija slovenskih bogoslovcev.

Iz Celovca, 7. junija.

Redno prirejajo slovenski bogoslovci celovski svojim gostom slavnostne akademije, ki naj pokažejo, kaj so vrli gospodje, ki se pripravljajo na vzvišeni poklic slovenskih duhovnikov, tekom leta dosegli s pridnim učenjem, z marljivim trudom.

Letos se je slavnostna akademija vršila zadnji četrtek dne 4. junija, in sicer v spomin 55letnice, odkar akademija obstoji. Lahko trdimo, da je bila ta akademija najlepših ena, kar smo jih videli. Lepo se je družilo krasno petje, točno tamburanje, tehtni govori. Udeležba je bila dobra, a lahko bi bilo prišlo še več gospodov. Vsakomur, kdor je lepo slovesnost zamudil, je lahko žal! Med došliimi so bili med drugimi gg. stolna kanonika dr. S o m e r i n V i d o v i c, konz. svetovalec g. dr. C i g o j, in mnogo gospodov svetnega stanu, zlasti tudi kmetov. Prišlo je tudi več nemških gospodov bogoslovnih profesorjev, članov vodstva in bogoslovcev.

Po krepkem pozdravu g. C u k a l a se je rešil dobro sestavljeni vsopred. Posebno nam je ugajalo točno t a m b u r a n j e. Gospodje tamburaši — devet gospodov — so pokazali, kaj se da napraviti iz tamburice po vstrajnem, neumornem učenju in vežbanju. Posamezni glasovi so se jako dobro ujemali, da so vse skladbe našle burno pohvalo. Izvajali so sledeče točke: Farkaš: Koračnica „Zvonimira“; Brož: „Spomini na Blejsko jezero“, romanca; Brož: „Venec slovenskih pesmij“; Brož: „Živijo predsednik!“ koračnica.

Zelo dovršeno je bilo tudi p e t j e. Moški zbor je pel: Laharnar: „Moj dom“, Druzovič: „Je pa davi slanica pala“, Schwab: „Slanica“ in Foerster: „Pjevajmo“. Gg. A. S a d j a k in J. L i n a s i sta zelo dobro zapela dvospev Jenkotov „Na tujih tleh“, g. H o r n b ö k, prefekt v Marjanišču pa z globokim občutkom Ipavčev: „Če na poljane rosa pade“. Petje je vodil in samospel spremljal na glasoviru g. R a d o R o z m a n.

Znamenita sta bila govora. G. drugoletnik I v. L u č o v n i k je govoril zelo duhovito o slovenskih izobraževalnih društvih na Koroškem, g. semeniški duhovnik F r. C u k a l a pa o postanku in razvitku akademije slovenskih bogoslovcev od l. 1848. — 1903. Oba govora sta bila dobro premišljena, lepo sestavljena, z navdušenjem in krepko predavana. O vsebini tu ni treba dalje govoriti, ker bo „Mir“ objavil oba govora v celoti.

Konečno se je gosp. C u k a l a še zahvalil za udeležbo in prebral lepo število došlih brzojavnih pozdravov. Slavnost se je zaključila s cesarsko pesmijo. Dodali so tamburaši tudi še: „Lepa naša domovina“.

Razšli smo se z zavestjo, da se gospodje slovenski bogoslovci v celovškem semenišču vestno in resno pripravljajo na svoj bodoči poklic, da pa znajo s potrebnim in koristnim lepo družiti prijetno. Vnemajo se za uspešno delo v čast sv. cerkve pa v prid svojemu slovenskemu narodu. Slava jim!

IX. mejnarodni protialkoholni kongres v Bremenu.

Impozantno dejstvo, da se veliki mejnarodni kongres skliče proti alkoholizmu, vabi, da i na tem mestu malo očrtamo alkoholno vpra-

šanje. Že v vabilu na ta kongres pripravljavni odbor izrecno povdarja, da se ne gre za nikako tendenciozno stvar, n. pr. zmernost, vzdržnost, marveč odbor vabi vse, ki se kolikor koli zanimajo za alkoholno vprašanje, k udeležbi, da se posvetujejo, kako bi se dalo lažje oslabiti mogočnega, vesoljno ljudstvo uničujočega sovražnika in tako pripeljati ljudstvo do blagostanja.

Bile so se nekako dve stranke, in gotovo mika, seznaniti se z močjo in orožjem bojujočih se strank. Mika zvedeti, kakšna bo bitka z duševnim orožjem.

Najprej je omeniti veliko stranko nevtralnih; velika in diferentna masa se seveda ne briga mnogo za bojni krik in vrišč na tej in oni strani. Kakor znano, je treba prav mogočnih, izdatnih sredstev, predno se vzdrami iz zaspanosti in brezdelice in pijančevanje ugonobi, opustovski, uniči vse, predno se velika masa prepriča, da je treba vstrajno braniti se proti mogočnemu navalu uničujočega viharja.

Stoje si torej nasproti v tej bitki na eni strani mogočno vojstvo prijateljev alkohola, onih, ki ga pridelujejo bodisi v katerikoli obliki, in onih, ki ga „uničujejo“, kakor se včasih sami radi pobahajo. Neredko najdejo se med zadnjimi ubeženci, spreobrnjenci, a koliko jih je drugih, žalibog, ki se ne marajo prikrajšati (!) življenja „srečnih“ dni. Vzdržnost jim je huda pošast. Prav pomešana je stranka pridelovateljev alkoholnih pijač, posrednih in neposrednih. Tu so vinorejci, pivovarnarji in agrarji oziroma pridelovalci ječmena, hmelja in pred vsem žita, iz katerega se pridobiva špirit. S temi spojeni so nadalje vsakovrstni prodajalci in preprodajalci vina, piva in žganja, gostilničarji, mogočna, dobro urejena armada.

Kako mala je vendar proti vsem tem četa alkoholovih nasprotnikov, in še ti so razcepljeni na dva dela: na absolutne nasprotnike, abstinence in zmerne.

Res, veliko poguma in trdnega prepričanja je treba, podati se med bojevnike zoper alkohol, v boj, ki se bo menda vsakemu, vsaj zdaj, zdel brezvspešen.

A še je upanja dovolj. Za popolno vzdržnost jih bo težko veliko dobiti, v boj zoper alkoholizem bodo pa gotovo potegnili tudi oni, ki iz katerih koli vzrokov nasprotujejo s popolni abstinence. Saj je vendar alkoholizem ono zlo, ona kuga, ki povzročuje povsod toliko škode. Bojevnikov je tembolj pričakovati, ker se vendar le gre za dobro stvar. Žene li sebičnost koga, da kliče „proč od alkohola“. Kdor je z lastnimi očmi videl in se prepričal, koliko bede ravno alkohol pri mnogih družinah povzroči, in posebno med nižjim ljudstvom, ta se gotovo ne bode več smehljaj plemenitemu delu alkoholovih sovražnikov. Tako trdosrčen in trmast ni nobeden. In naj si bodo zdaj abstinence ali zmerni, smer je pri obeh ista in uspeh se je tudi pojavil. In ravno zadnjega mejnarodnega kongresa smoter je bil, kako uspešneje delovati proti alkoholu, uspehe objaviti, katere je imela ta ali ona stranka, pretresovati nevspehe in prevdarjati, kaj jim je vzrok. Gotovo je, in kdo še bode upal tajiti, da imajo društva zmernih in abstinence visok cilj pred sabo? V obče pridgaj zmernost, pripravljaj gostilne brez alkoholnih pijač, zmanjšuj priljubljenost popivanja — pijancu je pomagano samo s — popolno vzdržnostjo. In komur je bilo dano videti veselje, srečo in blagostanje one rodbine, katere poglavar se je iztrgal iz krempljev one pogubonosne pošasti, temu se pač ne bode več zljubilo zabavljati — antialkoholizem.

(Dalje prih.)

Poročila iz mest in trgov.

Kranj. „Wacht am Rhein“ v navzočnosti avstrijske vojaške godbe in vojaških dostojanstvenikov na sredi bele Ljubljane — to kriči do Dunaja. „Wacht am Rhein“, katere pevci imajo, da jih kdo ne moti, v obrambo okoli sebe več sto nasajenih vojaških in orožniških bajonetov — to kriči do neba, ako se vrši na avstrijskih tleh pod plapolajočo frankfurtarico in na tleh ležečo avstrijsko zastavo. Baron Hein je pa močnejši kot ves ta krik. Pokazati je hotel s prireditvijo turnarske slavnosti ministerskemu predsedniku.

da Slovenci niso hrvatske krvi in da se ne dajo razburjati ob čvrstem izzivanju na „obžalovanja vreden način“. Zato so pa med Slovenci dopustni poljubni manevri, dokler se ne spremeni sistem, to se pravi po kranjsko, dokler se ne izpolni zahteva katoliških Slovencev: „Abzug, ban!“

Naši liberalni kranjski stranci se pa Heina škoda zdi. Ivan R a k o v e c, ki je včasih preveč blebetavast, je te dni stokal: „Oh, kaj bo, kaj bo z našo stranko, če bo Hein moral iti!“ Nič ne delati sitnosti niti kranjskemu niti hrvatskemu banu, kajti oba držita po koncu — n a r o d n o stranko; to je načelo pravih „narodnjakov“ to in onstran Kolpe! S tega stališča se razume, zakaj so liberalci kranjskega občinskega sveta Koblarjev nujni predlog, da bi se izrazile simpatije do hrvatskih nedolžnih žrtev, soglasno odklonili. V deželnem gledališču v slovenski Ljubljani je plapolala frankfurtarica „im Zeichen der Macht“, ker ima dežela „slavni“ deželni odbor, ki dela čast slovenski zavesti. Kranjski liberalci se pa pripravljajo, da razvijejo črno zastavo kot znamenje „der Ohnmacht“, ko potereta bana šila in kopita.

Iz Idrije, dne 8. junija. O delavskih stanovanjih so že večkrat pisali naši naprednjaki. Prestavljali so elaborate o tem iz drugih jezikov in v originalu pozabavljali sem pa tje o delavskih hišah v Idriji. Ko smo jim mi namigovali, kako v sanitetnem obziru sami zanemarjajo naše mesto, so stvarno molčali, le par psokv so poslali na našo adresu. A zadnja številka našega lokalnega lističa nam pa naenkrat rešuje to uganjko. Pravi, da so dolgo časa premišljevali in prišli do sklepa, da zidanje posameznih hiš Idriji ne prinese rešitve, tudi posameznik, naj bo celo dežela ali poljedelsko ministerstvo, občina že tako ne, ne bo mogel kaj storiti, temuč edino le država. Ta naj šteje en milijon goldinarjev, da se Idrija prezida. Te svote se pa ne smete ustrašiti, to je le malenkost, ki se lahko izpolni. Nezdrave in okužene hiše naj se podero, mesto njih naj se postavijo nove.

Kaj ne originalen recept, tako je menda delal Aleksander, ko je gordiški klopčič presekal. Čudimo se le skromnosti, da so z enim samim milijonom goldinarjev zadovoljni. No, pa to je že tolika svota, da imponira. In to bodo liberalci izposlovali, naj so jih tudi pri tem delu demokrati in katoličani na cedilu pustili. — Članek, se ve, ne sme biti brez ocvirka, ker drugače bi ne vlekel. Trdi namreč, da katoliški popje le poneumnujejo ubogo paro. Pisava kaže, da je oni članek spraval na papir mož, kateremu so ravno katoliški duhovni pomagali do stanja, v katerem se sedaj nahaja. Ako se on smatra še vedno za neumnega, mu tega ne bomo oporekali, menda že on sebe najbolj pozna.

Sedaj si pa oglejmo vso zadevo. En milijon goldinarjev — to malenkost — zahtevati od države, da Idrijo prezida, se res lepo vidi na papirju, a zelo dvomimo, da bi vlada kedaj to storila. V Ljubljani ima država več sto delavcev pri tobačni tovarni. Od nje tudi ona vleče velik dobiček, saj sama nastavlja smodkam ceno, med tem ko našemu živemu srebru Rotschild določa, kako naj bo drago. In kako se vlada obnaša glede delavskih stanovanj v metropoli? Dr. Krek jim je sezidal okoli sto novih delavskih hiš z vrtičkom na okrog, in vlada se za to podjetje še toliko ne zmeni, da bi vsaj enega svojih zastopnikov poslala tja takrat, ko se dogotovljeni domovi slovesno izročajo posestnikom-delavcem. In kako so takemu zboljšanju delavskih hiš naklonjeni slovenski liberalci, pojasnuje dovolj „Slov. Narod“ z dne 6. junija, ko z zadovoljstvom konstatuje, da vlada ne da ne kake podpore, ne posojila temu podjetju.

Tako toraj se obnaša vlada, tako se obnašajo slovenski liberalci, ko se hoče ubogemu delavcu preskrbeti človeka vredno in kolikor mogoče zdravo stanovanje. Sedaj pa pridejo idrijski liberalni bratci in hočejo kar celi milijon goldinarjev, da se stare hiše podero in na njih mestu nove izzidajo. So li naši liberalci res toliko boljši od ljubljanskih? K večjemu na papirju. Oglejmo si!

Ni še minulo 20 let, od kar je politična zdravstvena komisija pregledala v Idriji okužene hiše. Našla je tri, ki se radi lege in drugih ne-

dostatkov najslabejše v sanitarnem obziru. Prva je bila prejšnja mestna hiša, sedaj stanovanje onemoglim revežem. Ta se do sedaj ni prav nič popravila. Stopite le enkrat v njene znotranje prostore, pa boste videli, v kakih zaduhlih, vlažnih in temnih stanicah žive naši osiroteli mestjani. Bahajo se, da ga ni mesta, ki bi tako ugodno lahko razpolagalo z eraričnim denarjem. A za reveža ga niste porabili. Za zboljšanje stanovanj niste skoraj nič izdali, pač pa novo hišo naklonili jari gospodi za plešišče, a denar je v ogromni večini za njo skladal rudar — delavec.

Druga taka hiša je erarično poslopje, sedajno župnišče. A ko se ima po precejšnji vrsti let vendar enkrat zadostiti želji dotične komisije in nekoliko s časoma prezidati, že upijete v svojem glasilu, da je komodnost duhovščine kriva, če se nekaj prenaredi. Tretja hiša je lastnina privatnika. Vam bo li kdo verjel, da resno mislite na milijon goldinarjev za prezidavo Idrije? Do sedaj država pri nobenem mestu tega ni storila. Ako pa res privedete državo do take akcije, se vam bomo klanjali do tal. Bojimo se pa le, da država pokaže najprvo na vas, kako ste v dejanju kazali skrb za zboljšanje stanovanj idrijskim rudarjem in strah nas navdaja, da bomo tako težko kedaj dočakali vaš milijon, kakor železnico Vrhnika-Idrija.

Domače novice.

Turnarska slavnost v Ljubljani je doživela popolen polom. Tujim turnarčkom je bilo prepovedano nastopiti v društveni obleki, samo domači ljubljanski so jo smeli nositi. Cela komedija, kolikor je je bilo, se je vršila med štirimi stenami ljubljanskega gledališča in kazine. Kaj se je vse tamkaj godilo, nam še ni znano, pač pa lahko poročamo o zli sreči, ki je spremljala zbrane turnarčke na kazinski vrt. Gospodki so namreč mislili, da so nekje v rajhu in izobesili celo nekatero plahto, katero so seveda smatrali za svojo zastavo. Ta zastava je bila črno-rdečerumena. Pozabili so pa, da te barve jako škodljivo delujejo na očesne živce prebivalstva slovenske stolice, ki se je zbralo v „Zvezdi“, da prisostvuje od daleč turnarskim komedijam. Ljudstvo je začelo žvižgati in ni bilo dolgo, kar se je na povelje župana Hribarja spravila ona nemška cunjca tja, od koder je prišla in ž njo vred vse ostale, kolikor jih je viselo po vrtu. Pač je moralo krvaveti nemško srce nemških gospodkov, ko so snemali pruske barve in verjamemo jim, da so prisegli grozno prisego, da ne bodo prišli več v Ljubljano žalit očesnih živcev slovenskega ljudstva. Ako bi ne bili turnarji na ta način izzivali mirnega ljubljanskega prebivalstva, bi niti omenjenih žvižgov ne bilo, ker je ljudstvo ta onemogli pojav ljubljanskega prebivalstva naravnost preziralo. Nemci so sicer pričakovali bogve kaj vsega, in lahko rečemo, tudi želeli, samo da bi mogli razbojnati po svetu, kakšni tolovaji so Slovenci, ali Ljubljančani jim niso privoščili niti tega nedolžnega veselja. Naj jim jeza zato dobro tekne!

Različni lovi. Iz kranjsko-loškega revirja. Gospod urednik! Toliko se piše o lovu na divje peteline in jelene, da so se mi slednjič jele sline cediti po divjačini in občudovaje spretnost gospodov lovcev res ne vem, kateremu bi dal prednost. Kar pomerijo, vse pade. Tudi moje notice o nekem imenitnem lovcu nikar ne mečite v koš, ampak kakor vse druge, tudi to blagovolite priobčiti, da se poročila o lovu in lovcih spopolnijo. Dobijo se namreč lovci na kmete. Evo Vam dva zgleda! Oba sta iz polpreteklega časa. V neki kranjski gostilni pri mizi vidimo ž njim sedeti dva kmeta iz okolice. Ker jih kmalu spozna, da nista posebno trdna, jima razodene svoje liberalno srce. Naslika jima pogubnost „klerikalizma“, obeta jima tudi srečo in blagostanje, v katero privede kmeta liberalna stranka. Moža mu na vse njegovo modrovanje pritrdita. Veselje mu narašča z vsakim trenutkom. Ker je že precej pozno, jameta moža iskati denarnic, da bi plačala: a naenkrat ju preseneči „lovec“ z besedami: „Danes vso ceho jaz plačam“. Moža se zavzameta, a jeden se

vendar ojunači in mu reče: „Gospod, pa vsaj ne bodo potem v „Gorenjca“ dali, da so za naju plačali.“ Lovec ju precej potolaži, češ, da naj bodeta le mirna in brez skrbi, samo pri taki pameti naj ostaneta, kakoršno sta danes pokazala. Trojica se razide. Domov grede sta si moža zadovoljno oblizovala, ker sta si tako po ceni žejo ugasila, lovca pa tako imenitno potegnili. Pa tudi lovec se je vesel vlegel spat v trdnem prepričanju, da je liberalno mrežo pomnožil za dva petelinčka. Naš lovec si je tudi veliko pete brusil, da bi vjel nekega petelinčka, o katerem je bil mnenja, da želi priti v liberalni kurnik. Misli je, da ga že drži, a petelinček se mu še o pravem času izmuzne in sedaj zopet glasno poje po „klerikalnih“ livadah, dobro vedoč, da mu je tu prijetneje, kakor se z liberalnimi petelini v liberalnem kurniku kavšati. Če ste pa le radovedni, gospod urednik, in se želite o zadnjem lovu natančneje informirati, se pa obrnite na nekega moža iz cerkljanske župnije, kateremu je eden njegovih prijateljev, kakor „Gorenjec“ poroča, rekel, da je tako nemumen, da bi mu lahko „s klanfo vrh glave puščal“. Ta Vam bo sporočil, ker je ravno videl, kako je moral naš dobri petelinček, ko se je izvil iz rok, bežati, da je ušel preganjavcu, ki ga je hotel na vsak način zopet dobiti v last. To lepo lastnost pa ima vendar opisani lovec, da svojih žrtev ne strelja, kakor drugi lovci, ampak samo vjame in potem pusti še dalje živeti. Samo to smolo ima, da mu potem polagoma vse uide.

Na korist novega društvenega doma pri Devici Mariji v Polju priredi veselico „Katoliško slov. izobraževalno društvo pri Devici Mariji v Polju“ dne 14. junija ob polu 4. uri popoldne na vrtu „Društvenega doma“ v Slapah. Vspored: 1. Pozdrav. 2. P. H. Sattner: Za dom med bojni grom! Moški zbor. 3. A. Nedved: Naša zvezda. Mešani zbor. 4. Stotnikov sluga. Komični prizor. 5. P. H. Sattner: Pogled v nedolžno oko. Čveterospev. 6. D. Fajgelj: Domotožnost. Mešani zbor. 7. A. Keržič: Novi zvon na Krtinah. Selska igra. 8. Narodna, Popotnik. Mešani zbor. Vstopnina: Sedeži I. in II. vrste 1 K, III. in IV. vrste 70 h. naslednji sedeži 50 h, stojišča 20 h. — K obilni vdeležbi vabi odbor. Ker je čisti dobiček namenjen v korist novi društveni hiši, se preplačila hvaležno sprejemajo. V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na sledečo nedeljo.

Protestni shod v Nabrežini proti razmeram na Hrvatskem v nedeljo popoldne je bil dobro obiskan. Shod so sklicali slovenski delavci. Prišlo je do 2000 ljudij. Govorili so socijalni demokrat Josip Kopač, ki je posebno ostro napadal bana, v imenu političnega društva „Edinost“ je govoril dr. Brnčić, ki se je oziral na hrvatsko zgodovino, polno bojev za dinastijo, s hrvatskim denarjem madjarizirajo nemadjarke narode, nad 30.000 Hrvatov se je izselilo le v zadnjih dveh letih. Pisačić je govoril o gospodarskih razmerah, Švrlljuga je protestiral proti temu, da hočejo biti Madjari gospodarji celega sveta, ter je imenoval Hedervaryja tatu. Govoril je tudi dr. Tuma v imenu narodno napredne stranke, rekoč, da ima hrvatski narod svobodo le na papirju in temu je kriv trhli sistem v Hrvatski. V Hrvatski je boj: zob za zob, življenje za življenje! Sprejeta resolucija se obrača proti sistemu bana Hedervaryja ter proti Körberju, in zahteva od jugoslovanskih poslancev, da store najodločnejše korake. Pevci so zapeli „V boj“ in „Slovenec i Hrvat“.

Strela. 9. t. m. pop. imeli so na Notranjskem nevihto z bliskom in gromom, katera je zahtevala eno žrtev. Strela je namreč ubila ob 5 uri iz gozda vračajočega se 50 let starega posestnika Franca Opeka iz Selsčeka. Z njim idočega sina je puh omamil, a je prišel kmalu k zavesti. zapuščea udovo s štirimi otroci.

Iz Št. Vida pri Zatičini. 6. t. m. udarila je ob 9. uri zvečer strela v podružnico sv. Lamberta v Malih Pecah naše fare in je prijazno, pred dvema leti lično prenovljeno cerkvico spremenila v žalostno razvalino. Raz zvonika je vrgla streho, ki leži vsa razdrobljena na tleh. Polovica zvonikovega zidu se je razrušila na cerkveno streho; vsled tega je tudi streha razrušena in strop v cerkvi prebit. Zvonovi ležijo

s peskom in sipo zasuti na spodnjem zvonikovem stropu. V cerkvi je vse razdejano, polno kamenja, da se skozi velika vrata niti notri ne more. V oknih ni ostala ni ena šipa cela. Veliki oltar je ves zasmaknjen. Kip sv. Lamberta je vrglo raz oltarja na tla. Sploh je vse zidovje tako razmaknjeno, da se cerkva ne bo dala več popraviti.

Promet na dolenjskih železnicah je bil v minolem letu zopet tolikanj ugoden, da se povrne deželnemu garancijskemu zakladu tudi za leto znatna svota. — Upravni svet je izrazil nado, da bo prihodnje leto deželi ves garancijski trošek povrnen iz prometnih dohodkov teh železnic. To je gotovo razveseljivo. Poleg tega pa bi upravni svet vendar ne smel pozabiti, da dolenjske železnice tečejo po slovenskih tleh. V tem pogledu pa razmere na dolenjskih železnicah niso ravno ugodne za naš narodni ugled. Prvaki obeh slovenskih strank naj bi malce pritisnili.

Tat — samomorilec. V Celovcu je bilo zadnji čas mnogo tatvin, ne da bi naša slavna, skoz in skoz nemška policija mogla priti tatovom na sled. Binkoštni ponedeljek pa je nek celovski čevljar v Gospi Sveti videl pri nekem mladeniču čevlje, ki so bili njemu ukradeni. Tako so prišli tatu, mesarskemu učencu Kratohvilu, na sled. Binkoštni torek so tatu prijeli. Dva policaja sta ga peljala v njegovo stanovanje, da iščeta po ukradenih stvareh. Res sta jih precej našla v zaboju Kratohvilovem. Ko je tat to videl, je zagrabil nož in se dvakrat pahnul v prsa, tako da je kmalu potem umrl.

Okolu sveta.

Dogodki na Hrvatskem. Na binkoštno nedeljo bile so v Zagrebu velike demonstracije. že dopoldne je prišlo do spopada med narodom in policijo, katera je po lastni nepredvidnosti izzvala silen boj. Narod se je obrnil proti stražarjem, na katere je kot toča pričelo leteti kamenje. Policaji, peš in na konjih, so bežali. Zvečer pa je velika množica ljudi čakala pred kolodvorom, na slovenske učitelje ki so došli iz Brežic. Hrvatje so uprizorili Slovincem sprejem na vseučiliščnem trgu. Med tem pa so stražarji naskočili narod. A ljudstvo se je navalilo na redarje jih zopet zapodilo v beg. Demonstrantje so pobili okna raznim mažaronskim pristašem. Orožništvo straži vsa poslopja, na katerih so demonstrantje pobili okna. V čakalnicah na kolodvorih tabori vojaštvo. O binkoštih je bilo areteranih 79 oseb, med njimi 4 dame. Nekateri ogerski polanci, ki so prišli v Zagreb, da se na lastne oči prepričajo položaju, so jo še tisto noč popihali iz Zagreba. Na mnogih krajih v Zagorju se je pojavil ogenj na poslopih mažaronov. V Tuhlju je prišlo do očitne borbe z orožništvom. V občini Maće so kmetje navalili na občinsko hišo, zvezali poznanega mažarona, občin. beležnika Brajdića ter ga v plačilo za njegovo nasilnost ob zadnjih volitvah zaprli v svinjak. V Petrinjcu poleg Varaždina so bile tudi demonstracije. V Velikem trgovištu in Zabuku so razbili kolodvor. V Bistrici so se uprli kmetje. Tudi v Krapini se je narod začel boriti za pravice. Pri napadu na grad Zajezdu, sta bila ranjena dva kmeta. Po vsem zagorju se narod vzdiguje. Od Varaždina do Zagreba je pravo obsedno stanje, ker se ban najbolj boji Zagorja. V Srenu in okolici se pojavljajo dan na dan nemiri, o katerih mažaroni še sanjali niso. V Perušiću pri Ogolinu niso kmetje hoteli dati stanovanja vojakom in je prišlo vsled tega do odpora. V Zagrebu se vrše dan na dan velike demonstracije. Na semenjskem prostoru so bile vse barake zapaljane. Celi Zagreb so obkolili orožniki, da kmetje niso mogli v mesto, kar so nameravali, ko so videli tako velik ogenj.

Poslanec Klofač o balkanskem vprašanju. Poslanec Klofač utemeljeval je v seji poslanske zbornice svoj nujni predlog glede balkanskega vprašanja. Nujni predlog zahteva pojasnila glede vladne politike ob balkanskem vprašanju in vprašuje vlado, zakaj ničesar ne stori v to, da bi se špoštovala berolinska pogodba? Utemeljuje svoj predlog, dejal je go-

vornik: Ves balkanski poluotok nahaja se sedaj v perijodi negotovosti. Nihče danes ne ve, kaj se jutri lahko zgodi. Človeška kri teče v potokih, ječe se napolnujejo z ljudmi, ki zahtevajo pravico, in ni niti izključena možnost obojenega posredovanja naše države. In v tako resnih trenutkih naj bi poslanci molčali? Vsaka vojaška akcija stane na milijone denarja in na tisoče človeških življenj, in to je dovoljni razlog, da ne čakamo na delegacije, v katerih itak nima nijeden poslanec toliko poguma, da bi z ministrom za vnanje stvari govoril v tonu, ki bi bil potreben. Avstrijsko javno mnenje, v kolikor se isto tiče balkanskega poluotoka, skuša se pretvarjati s pomočjo časnikarskih vesti, ki prihajajo iz kuhinje lažij grofa Goluchowskega. Čas je, da se pretrgajo te mreže lažij. Takozvano svetovno časopisje se je prodalo in približuje samo to, kar mu pošilja Goluchowski. Avstrijska politika na Balkanu je še vedno le pangermanska in sploh je avstrijska vnanja politika, istotako kakor notranja, protislovenska. Avstro-ogrška je jednostavno agent politike Nemčije, ki se najbolje zrcali v nemško turškem prijateljstvu. Avstro-ogrsko politiko na Balkanu spoznavati je najbolje po razmerah Bosne in Hercegovine. Sredstva avstro-ogrške politike in propagande v teh deželah so nepoštena in brutalna. — Prvi sokrivec avstro-ogrške politike na Balkanu je jezuitski klerikalizem. Avstrija se ne more ločiti papežtva; pravoslavne cerkve se zapirajo, srbski svečeniki se preganjajo. Tudi mnogo mohamedancev je do skrajnosti nezadovoljnih. Položaj na Balkanu je tak, da more provzročiti evropejsko vojno, smrt mnogo tisočev ljudi, propad celih narodov in držav. Skoraj vsega tega gorja na Balkanu je kriva avstrijska politika. Da bi ščuvala jedne na druge, katolike in pravoslavne, uprizorila je avstro-ogrška vlada leta 1887. v okupiranih deželah pravo Svetojernejško noč. Prva leta po okupaciji bil je v Sarajevu ruski konzul Bakum, ki je bil po svoji energiji podoben Ščerbini. Bosanska vlada ga je nadzorovala po svojih špijonih, a ni se jej posrečilo spraviti ga iz Sarajeva. Neke noči udrl je ruski konzularni urad tat, ki je ukradel vsa pisma. — Obljubilo se je zasledovanje tatu, a vsi znajo, da je mogel tat neoviran bežati v Dalmacijo, kjer se je dobro poročil in bil vsprejet od „Länderbanke“. Tudi politika Avstrije proti Srbiji je jezuitska. Avstrija si je vstvarila smrtne sovražnike v Srbiji in Bolgariji. Vsa Srbija je preplavljena z avstrijskimi špijoni. Čemu bi sicer avstro-ogrsko odposlanstvo v Belgradu potrebovalo 340.000 kron dispozicijskega fonda?! V Avstriji je dovoljena vsaka laž, vsaka podlost proti srbski dinastiji. Seli ne sramuje grof Goluchowski svojih sleparij? Se li on ne sramuje svojih plemenitaških svetovalcev? Na Dunaju in v Berlinu se še sedaj niso sprijaznili z zakonom kralja Aleksandra. Nemški cesar je hotel da bi se bil kralj poročil s kako nemško kneginjo, da bi bil na ta način spravljen Srbijo pod nemški jarem. In Avstrija, čemu se toliko briga za prestolonasledništvo v Srbiji? Zato, ker bi jej hotela usiliti sebi slepoudanega vladarja, kakor se je to zgodilo v Romuniji in na Grškem. Govornik je nadalje trdil, da se na balkanskem poluotoku ne dogodi nobena podlost, da ne bi imela notri svojih rok tudi Avstrija. — Avstrijska diplomacija je potom svojih agentov v zvezi z nekaterimi načelniki macedonskega gibanja, kateri so zašli v njene mreže. Avstrija ima na Balkanu svoje izzivalne agente. Atentati v Solunu, posebno pa umor ruskega konzula Ščerbine, so res čini fanatičnih Macedoncev, ali moralna provzročiteljica teh činov je Avstrija. Reforme bi se morale izvesti ne-le v Macedoniji, ampak tudi v Hercegovini. Ali Avstrija ni okupirala teh dežel, da bi tamkaj izvela reforme, marveč zato, da je bližje Soluna. Nato je Klofač ostro napadal vlado, ki je hotela od turške vlade izposlovati, da bi ista njemu (Klofaču) o njegovem potovanju po Balkanu zabranila vstop v Macedonijo in Staro Srbijo. Avstrijski Nemci menijo, da bi bila za Avstrijo sreča, ako bi se razširila preko Balkana, ali Avstrija nima dovolj moči, da bi zatrla tudi balkanske Slovane. Avstro-ogrška politika morala bi se spremeniti, dokler je še čas zato. Naša politika — zaključil je go-

vornik — morala bi biti politika poštenega soseda, a ne politika tolovajev. Balkan bo radovoljno odpiral vrata naši industriji, a seveda bo treba po konzularnih uradih nameščati spretne može in ne nemške in madjarske „gigerle“, kateri so s svojo nedelavnostjo zakrivali, da se je naš izvoz na Balkan skrčil.

Balkan. List „Sofijske Vjedomosti“ piše, da bodo Makedonci, ake ne bodo dosegli sedaj s svojim nastopom nikakih uspehov, prijeli za najskrajnejše pripomočke. V Carigradu in Solunu nameravajo neki razširiti bacile, ki jih imajo v steklenicah (?) in tako prisiliti Turke, da bi pobegnili iz teh dveh mest.

Balkan. Razni komiteji imajo mnogo težav pred turško vojsko. Kadar jih napadejo turški vojaki, vedno uteko, toda drugače pa uprizarjajo živahno agitacijo proti Turkom. V Lerinu je agitacija komitejev najsilnejša. V Ohridi so prijeli nad 50 komitejev. Pripeljali so jih do Bitolije. — Pravoslavnega škofa zaprli. Pri dekrskem škofu se je vršila preiskava in našli so več reči, ki ga izdajajo, da je v zvezi z vstajniki. Z Kruševca mu je bilo poslano nekaj sodov vina. Policija je odprla sode in našla v enem patrone, v drugem pa dinamit. Preiskali so mu tudi palačo; našli so, da je bil v pismeni zvezi z vstajniki. Zaradi tega so škofa vtaknili v ječo. — Iz Carigrada javljajo, da je eksarhat odgovoril na poslednji ministerški dopis, da udeleževanje duhovstva in učiteljstva ni bilo tako splošno, in da so udeležniki že odstranjeni. Eksarhat se, kakor doslej, trudi, da bi komiteji ne imeli nobenega vpliva na cerkev. — Italijanski vojni ladiji „Carlo Alberto“ in „Turbina“ sta odpluli te dni iz Soluna. Turška vlada je sporočila avstrijskemu in ruskemu poslaniku, da je izza solunskih atentatov 406 Bolgarov izpuščenih, 270 pa, da jih je po odgonu poslanih do svojih domov. V ječi je ostalo še 20 oseb, ki čakajo na obsodbo, a proti 600 še ni bila uvedena preiskava. — Iz Skoplja poročajo, da se je odpeljal Hilmi paša v Djakovo, kjer se udeleži vojaškega posveta z Ruždi in Šansi pašo, katera preiskavata Albanske dogodke. Albancem se bode olajšalo plačevanje davka.

Izgon menihov. Brezverska francoska vlada bo izgnala vse menihe iz svoje države. Vsled tega bo 250.000 bolnikov, starčkov in revežev, katere so dozdej z vsem preskrbovali samostani, morala sama p.ezveti v svojo oskrbo. V samostanskih šolah se je brezplačno podučevalo nad 1.600.000 otrok. Za te bo morala vlada sedaj nastaviti posvetne učitelje in zidati šolska splotja. Posledica tega je, da se bodo takoj prvo leto, ko so menihi izgnani, povišali državni stroški za 330 milijonov frankov. To imajo francoski davkoplačevalci iz tega, ker jim je brezverna vlada izgnala menihe iz dežele.

Menihi kot gasilci. Iz starih kronik posnamemo, da so bili v Parizu prvi ognjegasci — menihi. Frančiškani, jakobinci, avguštinci in karmeliti so opravljali službo, katera je danes poverjena poklicanim gasilcem (pompiers) in to službo so opravljali prostovoljno in brezplačno. Hišni red samostanov, ležečih v krajih sv. Jakoba in sv. Hilarija, jim je predpisoval to delo in službo kot socialno dolžnost. Pri alarmu so gledali Parižani v 17. in 18. veku te junake v kuti hiteti brzih korakov iz svojih, v predmestjih ležečih samostanov. V več oddelkih po 30 do 50 mož, vsak s sekiro za pasom, na rami nesoč pleteno vodno vedrce, pomikali so se proti kraju nesreče, za njimi so šli oddelki z lestvami, vrvmi in drugim orodjem. Gospa Sevigné piše: „Ob 3. uri zjutraj zaslišim klic „ogenj, ogenj!“, to se je čestokrat ponavljalo in nisem bila v dvomu, da gori kje v bližini. Palača Guitaut je bila v plamenu in svit je razsvetljeval celo okolico. Pokanje tramov, prasketanje in padanje ogorkov je vsacega strašilo približati se pogorišču. Menihi pa čuteč v sebi ljubezen do bližnjega, delovali so s tako ročnostjo, da so bili kmalu gospodarji hudega elementa, delali so z vso, le njim lastno vneto“. V pariških zapiskih se bere o treh zelo imenitnih požarih, kjer so ti „hommes de feu et de peste“ (možje ognja in kuge), kakor jih je nazval vojvoda orleanski, si pridobili neveljivih zaslug ne samo

za Pariz, ampak tudi za vednost in znanost. Pri požaru velike bolnice, ki je dvakrat pogorela, pritisnilo je to prostovoljno „redno gasilno društvo“ v goreče sobane. Bosi menihi, le v lahkih sandalnih, gologlavi, brez kake čelade ali drugega pokrivala, so na stotine bolnikov rešili gotove smrti iz ognja. Leto 1618. je prineslo mnogo strahu. Marca meseca je zgorela justična palača. Frančiškanom in jakobincem se je zahvaliti za rešitev mnogih umetnin in dragocenih arhivov. Junija meseca je bil strašen požar na reki Seine. Leseni mostovi, obdani levo in desno od hiš, začeli so goreti, pri teh je bilo zasidranih več čolnov z senom, kjer je nastal ogenj. Vsi mostovi so bili v nevarnosti, da zgore, menihi so prihiteli in z neverjetnim naporom nevarnost odstranili. Pri mostu Change zgubilo je 14 menihov svoje življenje, 34 jih je pa bilo več ali manj opečenih in drugače ranjenih. Ne samo Pariz bil je skozi stoletja priča te humanitete v pravem pomenu besede, ampak tudi drugi francoski kraji. V Normandiji imajo rek „Vouloir venir avant les Capucins“ (želeč prehiteti kapucince); vendar malo jih je, ki bi vedeli danes pomen tega reka, kako se je s tem požrtovalnost menihov čistila. V Rouenu so si postavili v samostanskem vrtu mali griček, na katerem je bila celica, raz katere so opazovali mestno okolje in pri najmanjši nevarnosti isto naznanili s zvonom. Prenehale so takoj pobožne molitve in petje psalmov, vse je hitelo v pomoč na kraj nesreče. Vsa čast mestnim in prostovoljnim gasilnim društvom naših dni! Pozabiti se pa tudi ne sme ponižnih menihov, njih prednikov, ki so za pasom (vrvo) poleg rožnega venca imeli gasilno sekirico.

Sin morilec očeta. 25letni Alojzij Martire iz Barlete v Italiji je že več časa živel z neko 40letno vdovo, ki je imela 4 otroke. Martire je hotel vdovo poročiti in je prosil svojega očeta, da bi mu v ta namen dal kaj denarja. Oče pa ni bil zadovoljen, da bi sin poročil vdovo in mu je zaradi tega odrekal vsako denarno pomoč. Ko je te dni prišel sin spet k očetu ter ga začel prositi denar, nastal je med sinom in očetom prepir, ki se je pa končno spremenil v pretep. Pri ti priliki je zabodel sin večkrat očeta v prsa in trebuh tako, da je oče kmalu potem vsled dobljenih ran umrl.

Vojaški stražnik prebodel starko. V Arrasu je vojak Lepetre na straži pri vojašnici Montmorency proti 3. uri zjutraj prebodel neko 63letno starko z bajonetom. Starka je šla buditi nekega delavca, ki je v neki hiši blizu vojašnice stanoval. Prebodeno revico so prenesli v bolnico, kjer je umrla. Vojaka Lepetre so aretirali. Pri zaslišanju je vojak izpovedal, da je dolgo časa ležal bolan v bolnici in je ravno to noč zopet prvič stal na straži. Bil je mnenja, da je njegova dolžnost, vsakogar, ki se bliža po noči vojašnici in se na poziv noče takoj odstraniti, prebosti.

Siamsko dvojčico Radiko, katero je slavnostno pariški kirurg dr. Doyen z operacijo ločil od njene sestre Dovdice, s katero je bila zraščena in je po operaciji kmalu umrla za jetiko, sprejel je nek ženski red v Parizu za svojo. Radika se sedaj razvija popolnoma normalno.

Spokorjen morivec. V Karlovih varih so v torek obesili onega Fischerja, ki je meseca julija lanskega leta umoril gostilničarja Konischa in je hotel zadaviti tudi njegovo ženo. Prisostvovalo je izvršitvi smrtne obsodbe kakih 60 oseb. Fischer je šel sam do vislic, spremljan od krvnika in njegovih dveh pomagačev. Ob strani spremljal ga je tudi duhovnik. Ko je stopil Fischer na dvorišče, je izgovoril glasno te-le besede: „O Bog, ki si poln usmiljenja, vsprejmi milostno mojo ubogo grešno dušo“. Ko je bila še jedenkrat prebrana obsodba, izročili so Fischerja krvniku. Ko je Fischer še jedenkrat glasno izgovoril besede: „Jezus, imej usmiljenje z menoj“, ovil mu je krvnik vrvice okolo vratu. Po preteku 35 sekund, naznani krvnik, da je obsodba izvršena in čez drugih 10 sekund so zdravniki konstatirali, da je Fischer mrtev. Fischer ni prejšnjo noč prav nič spal. Pisal je pismo svoji 79 let stari materi. Pil ni nič in jedel tudi ne. Spovedal pa se je trikrat in zjutraj so ga obhajali. Okolu justične palače se je

zbralo toliko ljudstva, da so morali okolo nje postaviti vojaški kordon.

Nasledki porabe kokaina. Na Dunaju je neki industrialec si pustil izdreti zob in je pri tej operaciji rabil zobozdravnik, da bi pacient ne čutil nikakih bolečin kokain. Koj po dovršeni operaciji je industrialec omedlel, v kateri omedljevidi je bil več dnij.

Vročina na zgornjem Laškem. Vročina na zgornjem Laškem je bila spomladi letos jako mrzla in mokra, kar je na polje zelo slabo uplivalo. Sedaj je pa postalo neznošno vroče. V Milanu je 31 stopinj vročine. Kopaljšča so se morala prej otvoriti, kakor je bilo običajno druga leta.

Spomenik iznajditelja šivalnih strojev. Maderspergerju postavili bodo 7. junija letos v njegovem rojstnem kraju Kuffsteinu. Spomenik izdelal ga je Dunajski umetnik Khuen.

Najnovejše vesti.

Za univerzo, posebno pa za pravno fakulteto v Ljubljani je v predsinočni seji občinskega sveta predlagal gosp. dr. Danilo Majaron naslednje: „Glede na zanesljive vesti zadnjega časa, da namerava visoka c. kr. vlada ustanoviti za Italijane posebno pravno fakulteto, sklense občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane peticijo do visoke c. kr. vlade in jo tako iznova naprosi, da čim preje poskrbi zagotovitev in ustanovitev vseučilišča v Ljubljani s pravno, bogoslovno in modroslovno fakulteto, posebno pa naj za začetek pospeši ustanovitev slovenske pravne fakultete v Ljubljani. — Občinski svet naroča magistratu, da v tem smislu sestavi utemeljeno peticijo s posebnim ozirom na neizogibno potrebo in izvedljivost pravne fakultete. — Občinski svet izvoli iz svoje srede deputacijo dveh članov, ki naj z državnimi poslanci vred tudi osebno zastopa peticijo pri visoki c. kr. vladi in stori vse druge primerne korake.“ Ti predlogi so bili enoglasno sprejeti in v deputacijo sta bila izvoljena župan Hribar in dr. Majaron.

Politično zborovanje na Brezju. Katol. slovensko društvo za radovljiški okraj priredi dne 14. junija t. l. popoldne ob 4. uri na Brezju na prostoru g. Jožefa Finžgarja javni shod in občni zbor — ako bo vreme ugodno pod milim nebom — s sledečim dnevnim redom: Javni shod: Poročilo državnega poslanca Josipa Pogacnika. O razmerah v kranjskem deželnem zboru in o dogodkih na Hrvaškem, poroča dr. Jan. Krek. O Slovenski univerzi, poroča svetnik in župnik J. Azman. Slučajnosti. Občni zbor. Poročilo tajnika in blagajnika. Volitev novega odbora. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

Na mariborskem kolodvoru se je dogodil prošlo nedeljo kričeč slučaj, ki jasno dokazuje, kako je južna železnica „pravična“ obema narodnostima na Štajerskem. Član celjske narodne godbe je hotel oddati prtljago. Govoril je seveda slovenski, toda ona prečastitljiva „dama“ pri blagajni ga ni hotela umeti in mu je zabila vratca pred nosom. Dotični gospod je seveda zabeležil svojo pritožbo v pritožno knjigo in tudi zahteval tolmača, da se razume z blagajničarko, ako sama ne zna slovenski. Blagajničarka se je v svoji uradni prevzetnosti vse drugače kakor vljudno obrnila na drugega navzočega gospoda Slovenca, da naj ji bo za tolmača, kar je le-ta seveda odklonil. Končno je tolmačil neki postrešček. — Kolikor nam je znano, ni na mariborskem glavnem kolodvoru niti enega slovenskega uradnika, dasiravno je okolica mariborska slovenska. — V Račjem je bil načelnik postaje Wambrechtsamer kaznovan s 40 kronami globe radi žaljenja slovenskih potovalcev, na Pragarskem sta med 16 uradniki dva Slovenca, drugi z načelnikom vred so vsi člani tamošnje železničarske podružnice „südmarkine“ itd. doli do Zidanega mosta in dalje. To je po mnenju ravnateljstva južne železnice pravica.

Poziv slovenskim kolesarjem! Prelepi dnevi za kolesarje so se zopet pričeli. Vsak z veseljem zasede svoje kolo, ter hiti vun na prosto uživati sveži zrak in občudovati probujajočo se naravo. V tem hipu opozarjamo vas slovenske kolesarje, da se zopet zberete v oni družbi, katere glavna naloga je pospeševati kolesarstvo bodisi na kratkih izletih, bodisi na daljnih vožnjah s tem, da svojim članom omogočuje prijetno, osigurano vožnjo, da jim tudi v posameznih krajih razne udobnosti ter jim v slučaju potrebe preskrbuje na svojih raznih pomočnih postajah različne potrebščine. Širom slovenske domovine po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Goriškem in Primorskem ustanovljenih je za člane zveze slovenskih kolesarjev že 47 pomočnih postaj, katere so opremljene s potrebnim orodjem in drugimi pripomočki, kateri omogočujejo kolesarjem brezplačno izvršiti male poprave na kolesu, ter mu nudijo tudi prvo pomoč v slučaju kake telesne poškodbe. Na vseh pomočnih postajah osigurana je kolesarju, če je član zveze, dobra in cenena postrežba, kakor tudi eventualno prenočišče. Za slučaj prehoda italijanske meje pridobila si je zveza zopet pravico, da smejo njeni člani prestopiti mejo, ne da bi polagali sicer običajno carino. Število sedanjih pomočnih postaj pa se bode še pomnožilo, istotako bo zvezina skrb pridobiti svojim članom še drugih udobnostij, da jim olahkoti potovanje po slovenski zemlji. Vi slovenski kolesarji pa pomagajte zvezi doseči in vršiti svojo nalogo s tem, da polnoštevilno prijavite svoj pristop. Vsak slovenski kolesar bodi član „Zveze slovenskih kolesarjev“! Vpisnina znaša enkrat za vselej 2 kroni, letni prispevek pa 3 krone. Z malimi prispevki bo torej odboru omogočeno delo, ako se bo slovenski kolesar zavedal svoje dolžnosti. Po celi slovenski zemlji naj kažejo zvezini znaki, da je to naša zemlja in da jo čuvamo vsestransko in jo hočemo i nadalje. Slovenski kolesarji prijavite torej svoj pristop zvezinemu odboru v Ljubljani. — V Ljubljani, dne 25. maja 1903. — Odbor „Zveze slovenskih biciklistov“.

Krvavo dejanje v Belemgradu.

Uradni korespondenčni urad poroča z Dunaja: Ogrski korespondenčni biro poroča, da so zarotniki, mej njimi mnogo častnikov, imeli v sredo zvečer posvetovanje, nakar so častniki ob 1/21. uri po noči šli h konaku. Adjutant Naumović je odprl glavni vhod h kraljevim sobam in je pozval kralja, stoječ pred njegovo spalnico, naj odpre vrata. Kralj je surovo odgovoril nakar so bila vrata v spalnico z dinamitom razstreljena. Častniki so udrli v sobo in so oddali številno streliv na kralja. Telesi kralja in kraljice so vrgli raz balkona na dvorišče, pri čemur se je kraljeva glava razbila.

Ministerski predsednik Marković je hitel, alarmiran po streljih, iz stanovanja na cesto, kjer so ga obkolili vojaki. Marković se je branil z revolverjem in je bil končno ustreljen, kakor tudi justični minister Teodorović. Ostali ministri so bili aretirani, a so bili zopet izpuščeni. Veliko število izgnancev se je že vrnilo v Belgrad. Trditve, da je kraljeva dvojica pobegnila pod streho, so neresnične. Mesto je popolnoma mirno.

O vzrokih teh krvavih dejanj se poroča: Dne 22. junija 1900 je presenetila vso Evropo vest o zaroki kralja Aleksandra z 42letno bivšo dvorno damo kraljice Natalije, hčere nekega Panta in njegove žene Lunjevica, Drago vdovo Mašin.

Ta zaroka se je izvršila v kljub odločnemu odporu kabineta, Milana in Natalije in kralju je bilo dobro znano, da bo ta korak služil njegovim nasprotnikom kot dobro sredstvo za agitacijo. Vsled tega izdal je na narod obširno proklamacijo, v kateri je hvalil vrline svoje zaročenke, napovedal veliko zakonsko srečo, ki ga čaka, tembolj, ker je zaročenka iz naroda. Prva posledica zaroke je bila demisija Gjergjevičevega kabineta in razkralja Milana kot armadnega po-

veljnika. Vsi nasprotni poskusi so bili brezvspešni in dne 9. avgusta 1900 se je vršila poroka. Draga je zasedla prestol in s tem videla izpolnjene svoje namene. Njen upliv na kralja je bil neomejen. Kdor ni bil z njo, je bil neusmiljeno odstranjen. Toda kmalu so se čule vesti o razporih v kraljevi rodbini. Znale so njene intrige in sleparije, s katerimi je vzbudila v narodu nado na prestolonaslednika, z nečuvno prefriganostjo je znala odstraniti vse zapreke. Vse svoje ljudi je preskrbela z mastnimi službami, zase v pariški banki založila veliko svoto in le brata Nikodema Lunjevico še ni mogla preskrbeti s primernim mestom. Toda tudi to je znala doseči pri svojem Aleksandru. Določeno je namreč bilo, da se Lunjevica o prvi primerni priliki proglasi za prestolonaslednika. Preteklost Dragina je bila precej burna. Razmerje s kraljem je imela že pet let pred poroko. Poprej je bila omožena z nekim inženirjem, kateremu pa je bila vse prej kot zvesta soproga. Po moževi smrti je vjela 19letnega kralja Aleksandra popolnoma v svoje mreže.

Dunaj 12. Glasi se, da je garnizija v Nišu odrekla vladi svojo pokorščino.

Dunaj 12. „Neues Wiener Tagblatt“ objavlja pogovor s knezom Aleksijem Karadjordjevičem, ki biva sedaj v zdravilišča Edlach, a ima svoje lastno bivališče v Parizu, in je pred 9 leti uveljavljal svoje pravice do srbskega prestola. Knez je izjavil, da mu je v veliko veselje, da je Peter Karadjordjevič proglašen kraljem, ker vidi v tem najboljšo rešitev krize. On sam ne bo odslej stavljal nobenih zahtev več do srbskega prestola.

Dunaj 11. Zasebne brzojavke listov poročajo iz Belegagrada, da je kralj Aleksander takoj zadobil smrtni strel v goltanec, njegove zadnje besede so bile: „Vojaki, vi ste me izdali!“ Truplo kraljice je skoraj razmesarjeno.

Beligrad 12. Trupli kralja in kraljice ste bili ponoči položeni v rodbinsko rakev Obrenovićev v kapeli starega pokopališča pri svetem Marku. Blagoslovljenje je izvršilo sedem duhovnikov. Ceremonija, ki je bila izvršena povsem na tihem, je trajala od 1 in pol do 3. ure zjutraj. V isti rakvi leže: na desni Ana Obrenović, udova po prastricu kralja Aleksandra in Jovan Obrenović; na levi knez Milan Obrenović, eden sinov Miloša Obrenovića ter princ Sergij, ki je bil brat kralja Aleksandra, a je umrl neposredno po rojstvu.

Adjutant podpolkovnik Mihael Naumović je bil pokopan včeraj popoldne.

Beligrad 12. Včeraj so vsi častniki sneli s čepic kokarde s začetnicami umrlega kralja. Mesto je v zastavah v narodnih barvah.

Dunaj 12. (Zbornica poslancev). Med došlimi spisi je interpelacija nemške napredne in ljudske stranke do ministerskega predsednika, da-li je isti v stanu dati kakih podatkov o dogodkih v Belemgradu in o konsekvencah ter uveljaviti svoj ustavno pristojeci mu vpliv v tej smeri, da se ukrenejo primerne odredbe v zaščito avstro-ogerskih državljanov in v varstvo političnih in gospodarskih interesov monarhije.

„Slovenski List“ prodaja se v Ljubljani v Brus-Štefetovi prodajalnici Pred škofijo. V Kranju se prodaja v prodajalnici gosp. Floriana. Posamezna številka stane 14 vinarjev.

Pristno čebelo - voščene sveče

4 47-19 prodaja
Janko Šink, svečar v Kranju
kg po 5 K, poštnine prosto.

**Spominjajte se
ljudskega sklada!**